

Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості в податковій сфері у період воєнного стану в Україні (8.03.–31.03.2022 р.)

Стійкість економіки України в перший місяць війни визначалася насамперед наявними резервами громадян, бізнесу та держави. Водночас для утримання стійкості у перспективі важливе впровадження комплексу заходів щодо підтримки. З метою спрощення та полегшення адміністрування, зниження податкового навантаження в Україні схвалено три «пакети» безпрецедентно радикальної та ліберальної податкової реформи. Йдеться насамперед про внесені до Податкового кодексу України зміни відповідно до законів України від 03.03.2022 р. № 2118-IX, від 15.03.2022 р. № 2120-IX та від 24.03.2022 р. № 2142-IX. **Якісна імплементація їхніх положень і низка супровідних заходів визначатимуть динаміку економічного відновлення України.**

Завдяки спільній злагодженій роботі громадян, бізнесу та держави у надскладний для вітчизняної економіки час загальний фонд державного бюджету за підсумками трьох місяців 2022 р. перевищено на 9,5 %. Навіть у березні Державна податкова служба України (далі – ДПС) змогла забезпечити податкові надходження у сумі, що на 36,4 млрд грн більше, ніж рік тому (+43,5 %). Загалом, зважаючи на значну втрату надходжень від Держмитслужби, доходи загального фонду Держбюджету в березні склали 103,4 млрд грн – 92,3 % від довоєнного плану на місяць. При цьому порівняно з березнем 2021 р. доходи зросли на 8,6 млрд грн (9,1 %).

ДПС повідомила, що з початку кампанії одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб станом на 10.03.2022 р. задекларовано 3247,9 млн грн. Сума задекларованого до сплати одноразового збору складала 201,3 млн грн. Для порівняння: станом на 18.02.2022 р. відповідні показники становили 1 961 млн грн та 112,1 млн грн. Отже, понад 0,5 млрд грн було амністовано за період воєнних дій.

Верховна Рада України 15 березня внесла зміни до Податкового кодексу України. Основною новацією стало право на застосування спрощеної системи оподаткування III групи за ставкою 2 % суб'єктами господарювання з річним доходом до 10 млрд грн. Крім того, ФОПи – платники єдиного податку I та II груп на період воєнного стану отримали право не сплачувати єдиний податок. Відчутним стало скасування акцизу та зниження ставки ПДВ на пальне з 20 % до 7 %. Запроваджено новий механізм справляння диференційованої рентної плати за видобування природного газу із застосуванням трьох ступенів ставок залежно від фактичних цін, які відповідають щомісячній середній ринковій ціні в європейському сегменті ринку. Крім того, тимчасово, до 31 грудня 2024 р., ПДВ на внутрішні перевезення авіатранспортом зменшено з 20 % до 7 %. Збільшено розмір ставки акцизного податку на рідини, що використовуються в електронних сигаретах.

Станом на 31.03.2022 р. бажання перейти на спрощену систему оподаткування з особливостями оподаткування виявили 148,5 тис. суб'єктів господарювання, з них – 29,6 тис. юридичних осіб та 118,9 тис. ФОПів. Серед компаній, що обрали єдиний податок III групи зі ставкою 2 %, є відомі бренди та провідні бізнес-групи.

Передбачено невідкладний пропуск митницею гуманітарної допомоги, військових товарів, лікарських засобів і виробів медичного призначення через спеціальний канал без митного огляду та без відповідних рішень ОДА/ОВА про визнання товарів гуманітарною допомогою.

Звільнено від оподаткування ввізним митом товари, що ввозяться на територію України в режимі імпорту, та звільнено від ПДВ операції із ввезення товарів на митну територію України платниками єдиного податку I, II та III груп, що сплачують податок за ставкою 2 %. Передбачається також спрощення процедур митного оформлення таких товарів.

У Державній податковій службі спільно із Всеукраїнською професійною спілкою працівників органів ДПС створено гуманітарний штаб допомоги податківцям з функціями пошуку зниклих осіб, житла для внутрішньо переміщених працівників, надання їм матеріальної допомоги та вирішення інших прикладних питань.

Вжиті податкові заходи сприятимуть фінансовій стійкості економіки воєнного часу. Для своєчасного коригування проблемних аспектів важливим є постійний моніторинг імплементації цих заходів. Радикально оновлена ліберальна податкова та митна політика має стати каталізатором відновлення підприємництва та наповнення бюджету. Існують великі суспільні сподівання, що довгоочікувана реформа вирішить взаємопов'язані проблеми тінізації економіки та корупції у фіскальних органах. Платники податків мають чітко усвідомити, що своєчасна та повна сплата податків є наразі найкращим виявом патріотизму. Міцна економіка в тилу ставатиме найкращою підтримкою Збройним силам України у боротьбі з окупантами.

Квітень 2022 р.